

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 6. децембар 2012. године

Предмет бр. 349/09

Спасена МАРКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 6. децембра 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменућу жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 14. априла 2009. године и уписана је 30. априла 2009. године.
2. Дана 3. маја 2011. и 4. априла 2012. године, Комисија је од жалиоца добила додатне информације. Дана 12. априла 2012. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

3. Жалилац је бивша становница Косова, са тренутним пребивалиштем на територији уже Србије. Она тврди да има власништво над неколико непокретности, укључујући кућу и друге објекте, као и воћњак и земљиште који се налазе селу

Муштутиште, у општини Сува Река. Из достављене документације чини се да је жалилац са породицом живела у горенаведеној имовини до доласка КФОР-а јуна 1999. године, када су били приморани да је напусте из безбедносних разлога. Документација показује да је жалиочев син обавештен да је део ове имовине уништен током марта 2003. године.

4. Дана 7. јуна 2004. године, жалиочев син је поднео тужбу Општинском суду у Сувој Реци против УНМИК-а, КФОР-а, Општине Сува Река и Привремених институција самоуправе (ПИС), којом тражи надокнаду штете нанете њеној породичној кући и пратећим објектима који су се налазили на њеном поседу у селу Муштутиште, на катастарској парцели бр. 1977.
5. До краја 2008. године, Општински суд у Сувој Реци није контактирао жалиоца нити су заказана саслушања у вези са горенаведеном тужбом.
6. Током 2004. године, судовима на Косову је поднето око 17.000 захтева за надокнаду штете, већином од стране косовских Срба који су 1999. године напустили своје домове на Косову због непријатељске агресије, и чија је имовина касније била оштећена или уништена. Са циљем да задовоље законски петогодишњи лимит за предају грађанских захтева за надокнаду штете, ови жалиоци су поднели своје захтеве у отприлике исто време током 2004. године. Захтеви су били управљени против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и релевантне општине (видети Саветодавна комисија за људска права (у даљем тексту: ХРАП), *Милогорић и остали*, предмети бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2010, § 1; за правну основу по којој су жалиоци засновали своје захтеве видети исто мишљење, § 5).
7. У вези са овим предметима, директор Одељења правде (ОП) при УНМИК-у послао је 26. августа 2004. године писмо председницима свих општинских и окружних судова и председнику Врховног суда Косова, у коме помиње да је поднето „преко 14.000“ таквих захтева. Указао је на „проблеме које ће судови имати због тако великог прилива захтева“ и замолио је да „се не заказују [такви] предмети док не будемо заједно одлучили како најбоље да их решимо“ (за пуни текст писма видети мишљење о предмету *Милогорић и остали*, наведеном горе у § 6, при § 6).
8. ОП је 15. новембра 2005. године упутио обавештење судовима да почну рад на захтевима у вези са штетом коју су нанела идентификована физичка лица, као и у вези са штетом учињеном након октобра 2000. године, имајући у виду да „препреке ефикасном решавању ових случајева“ више нису постојале. Захтеви који се тичу догађаја пре октобра 2000. године нису обухваћени овим писмом.
9. Дана 28. септембра 2008. године, директор ОП-а упутио је савет судовима да би случајеве који нису били заказани по захтеву од 26. августа 2004. године требало сада да обраде.
10. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
11. Према наводима Општинског суда у Сувој Реци, 17. маја 2010. године, тај суд је донео одлуку против жалиочевог сина у вези са захтевом за одштету. Није познато да ли је уложена жалба на ову одлуку.

III. ЖАЛБА

12. Жалилац се жали, у суштини, на то што је Општински суд у Сувој Реци обуставио поступак у вези са њеним захтевом за надокнаду штете поднетим 7. јуна 2004. године против УНМИК-а, КФОР-а, Општине Сува Река и ПИС-а због уништења њене имовине и на то што, услед тога, овај поступак није решен у догледно време, чиме је дошло до повреде члана 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Она се жали на то да је, из истог разлога, њено право на ефикасан правни лек сходно члану 13 ЕКЉП такође нарушено. Жалилац се даље, у суштини, жали на чињеницу да је, уништењем њене имовине и одбијањем Општинског суда у Сувој Реци да реши њен захтев за надокнаду штете, нарушено њено право на имовину (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП).

IV. ПРИМЕНА ПРАВИЛА 29BIS ПОСЛОВНИКА КОМИСИЈЕ

13. Комисија напомиње да жалба покреће питања која су, барем утолико што се жалба односи на поступак покренут 2004. године пред Општинским судом у Сувој Реци, суштински иста као питања која су покренута, између осталих, у предметима бр. 38/08 *Милогорић*, 58/08 *Живаљевић*, 61/08 *Гојковић*, 63/08 *Ђукић* и 69/08 *Богићевућ*, који су већ разматрани од стране Комисије. Штавише, на основу документације се чини да се не покреће ни једно ново питање прихватљивости у погледу тог аспекта овог предмета. Комисија стога закључује да, сходно правилу 29bis Пословника Комисије, није неопходно да проследи УНМИК-у овај део ове жалбе. Комисија сматра да може размотрити прихватљивост целе жалбе без прослеђивања.

V. ПРАВО

14. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

Поступак за накнаду штете пред Општинским судом у Сувој Реци, по захтеву за накнаду штете

A. Наводно кршење чланова 6 § 1 и 13 ЕКЉП

15. Комисија је мишљења да, утолико што жалилац указује на кршење чланова 6 § 1 и 13 ЕКЉП, она у ствари подноси две жалбе (видети приступ усвојен, између осталог, у случају *Милогорић*, бр. 38/08, одлука од 22. маја 2009. године; упоредити Европски суд за људска права (ЕСЉП), *Аћимовић против Хрватске*, бр. 48776/99, одлука од 30. маја 2000. године; ЕСЉП, *Кутућ против Хрватске*, бр. 48778/99, одлука од 11. јула 2000. године). Са једне стране, она се жали поводом чињенице да, услед обустављања поступка у надлежном суду, није била у могућности да добије одлуку у вези са својим захтевима за одштету за своју уништenu имовину. Комисија је мишљења да ова жалба може да покрене питање права жалиоца на приступ суду сходно члану 6 § 1 ЕКЉП, као и њеног права на ефикасан правни лек сходно члану 13 ЕКЉП. Са друге стране, она се жали на дужину поступка пред надлежним судовима, с обзиром на чињеницу да је поступак започет 2004. године и да од тада њени захтеви нису разматрани. Ова жалба би могла да доведе у питање њено право на правосудну одлуку у разумном временском року, у смислу члана 6 § 1 ЕКЉП.

16. Комисија је мишљења да жалба сходно члановима 6 § 1 и 13 ЕКЉП покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да ова жалба није очигледно неоснована у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 (видети, између осталог, случај ХРАП, *Милогорић*, наведен у § 15 изнад, при § 18).
17. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

Б. Наводно кршење члана 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП

18. Жалилац се жали на кршење свог права на имовину (члан 1 Протокола 1). Она се уопштено жали поводом чињенице да је њена имовина оштећена или уништена, као и због пропуста Општинског суда у Сувој Реци да реши њен захтев за одштету.
19. Комисија подсећа да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. године или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су поменуте чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Оштећење и уништење имовине су тренутни чинови који не проузрокују континуирано кршење људских права (видети одлуку у случају *Лајовић*, ХРАП, бр. 09/08, од 16. јула 2008, § 7). Имајући у виду да је до оштећења њене имовине наводно дошло 1999. године, следи да овај део жалбе лежи ван надлежности Комисије *ratione temporis*.
20. Поводом жалбе да, услед обустављања поступка који је започет у вези са захтевом жалиоца, жалилац до сада није била у могућности да добије накнаду за штету нанету њеној имовини, Комисија напомиње да се, утолико што се судски поступак разматра са становишта имовинског права, овај поступак не може одвојити од радњи на којима се заснивају захтеви пред судовима. Или, у облику позитивне изјаве, како је то Европски суд за људска права учинио у складу са својом правном надлежношћу у оквирима ЕКЉП:

„... временска правна надлежност Суда треба да се утврди у односу на чињенице које узрокују наводни конфликт. Због накнадне немогућности да се правним леком реши, овај конфликт је немогуће вратити под оквире временске правне надлежности Суда“ (ЕСЉП (Велико веће), *Блечич против Хрватске*, бр. 59532/00, пресуда од 8. марта 2006, § 77, ЕКЉП, 2006-III).

21. Следи да овај део жалбе такође лежи ван оквира правне надлежности Комисије *ratione temporis* (видети, између осталог, ХРАП, *Гојковић*, бр. 63/08, одлука од 4. јуна 2009, §§ 24-25).

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

– ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБУ КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО ПРИСТУПА СУДУ И ПРАВО НА ЕФИКАСАН ПРАВНИ ЛЕК (ЧЛАНОВИ 6 § 1 И 13 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА), КАО И НА ПРАВО

**НА ПРАВОСУДНУ ОДЛУКУ У РАЗУМНОМ ВРЕМЕНСКОМ РОКУ (ЧЛАН 6 § 1
ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА), У ПОГЛЕДУ
ПОСТУПКА ПОКРЕНУТОГ 2004. ГОДИНЕ ПРЕД ОПШТИНСКИМ СУДОМ У
СУВОЈ РЕЦИ;**

– ПРОГЛАШАВА НЕПРИХВАТЉИВИМ ОСТАТАК ЖАЛБЕ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући